

ЧИННИКИ РИЗИКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

RISK FACTORS IN THE ENTERPRISE ACTIVITY

Забезпечення стійкості і здатності підприємств виживати в умовах мінливості та непередбачуваності навколишнього економічного простору зумовлене вмінням керівництва своєчасно виявити чинники ризику та прийняти рішення щодо усунення негативного впливу на економічну стійкість підприємства. Для вибору методів управління економічною стійкістю на основі результатів аналізу чинників зовнішнього середовища і фінансово-економічного стану підприємства запропоновано використання відповідного алгоритму, результатом якого є забезпечення стійкого фінансового положення підприємства в довгостроковій перспективі: створення оптимальної структури балансу і фінансових результатів, стійкості фінансової системи підприємства до несприятливих зовнішніх впливів.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, загроза, чинники економічного ризику, управління ризиком, економічна стійкість.

Обеспечение устойчивости и способности предприятий выживать в условиях изменчивости и непредсказуемости окружающего экономического пространства обусловлено умением руководства своевременно выявит факторы риска и принять решение по устранению негативного влияния на экономическую устойчивость предприятия. Для выбора методов управления экономической устойчивостью на основе результатов анализа факторов внешней среды и

финансово-экономического состояния предприятия предложено использование соответствующего алгоритма, результатом которого является обеспечение устойчивого финансового положения предприятия в долгосрочной перспективе: создание оптимальной структуры баланса и финансовых результатов, устойчивости финансовой системы предприятия к неблагоприятным внешним воздействиям.

Ключевые слова: экономическая безопасность предприятия, угроза, факторы экономического риска, управления риском, экономическая устойчивость.

The insurance of the sustainability and the ability of enterprises to survive in conditions of volatility and unpredictability of the surrounding economic space is determined by the ability of the management to identify the risk factors and make a decision on the elimination of the negative impact on the enterprise economic sustainability. It is proposed to use the appropriate algorithm for choosing the methods of economic sustainability management based on the results of the analysis of factors of the external environment and the enterprise financial and economic state. The results of which are insurance of the stable financial position of the enterprise in the long-term – creation of the optimal balance structure and financial results, the sustainability of the enterprise financial system to unfavourable external influences.

Key words: economic safety of enterprise, threat, economic risk factors, risk management, economic stability.

УДК 330.131.7:368.025.6

Бурбело О.А.

д.е.н., професор кафедри економіки та підприємництва
Інститут хімічних технологій
Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Рубіжне)

Будрик О.І.

асистент кафедри економіки та підприємництва
Інститут хімічних технологій
Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Рубіжне)

Постановка проблеми. Якість прийнятих рішень щодо забезпечення стійкості і здатності підприємств виживати значною мірою визначається мірою обізнаності керівництва про наявні і назріваючі загрози зсередини і ззовні підприємства. Непоінформованість призводить до прийняття рішень, що містять у собі ту бо іншу частку ризику неотримання тієї запланованої віддачі, яка мала була статися від уведення в дію запланованих ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічна безпека підприємств є одним із важливих розділів безпекознавства, і наукові здобуття у цій сфері є доволі вагомими. Достатньо назвати таких відомих вітчизняних учених, як І.Р. Бузько, В.В. Вітлінський, Г.В. Козаченко, О.М. Ляшенко, І.П. Мігус, В.І. Франчук [1–5]. Однак за всієї поваги до наукових внесків названих авторів у дослідження проблем економічної безпеки підприємств слід зазначити, що дослідженню цих проблем в умовах рейдерських загроз було приділено недостатньо уваги.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз чинників ризику у фінансово-господарській діяльності підприємств та розроблення алгоритму вибору методів забезпечення економічної стійкості підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Якість рішень щодо забезпечення стійкості і здатності підприємств виживати в умовах мінливості та непередбачуваності навколишнього економічного простору значною мірою визначається обізнаністю менеджменту про наявні та вірогідні загрози (зовнішні та внутрішні) діяльності суб'єкту. Недостатня поінформованість керівництва призводить до прийняття хибних рішень, що містять у собі ту чи іншу частку ризику неотримання очікуваних результатів. Якщо виходити з головних цілей підприємства, під ризиком потрібно розуміти виникнення несподіваної кризової ситуації, внаслідок чого не буде отримано, наприклад, очікуваного прибутку, що у підсумку приведе економіку підприємства до втрат. Якщо ці втрати виявляться дуже високими і будуть мати стійкий характер, то підприємство втратить стійкість і, зрештою, припинить своє існування внаслідок банкрутства.

Чинник ризику як наслідок складності і непередбачуваності характеру середовища функціонування підприємства грають у ринкових умовах господарювання вельми важливу роль. У розвинених країнах це пов'язано зі зростаючою невизначеністю поведінки ринку внаслідок низки причин:

– зростаючої небезпеки старіння цілих виробничих галузей у зв'язку з обвальними за своїми масштабами і глибиною технологічними змінами;

– зростаючої неможливості прогнозування купівельного попиту у зв'язку з нестабільністю схильностей, що посилюється, і переваг покупців;

– витрат часу, що все збільшуються на дослідження і розробки за життєвого циклу знову зробленого продукту, що скорочується.

В умовах української економіки дія цього чинника пов'язана поки що, головним чином, із відомою нестабільністю і досить складним станом економіки загалом.

Очевидно, що незалежно від причин, які викликають необхідність підвищення інформаційної «пильності» підприємств, кожне з них, будучи благополучним або з кризовими симптомами, повинно враховувати неминучість виникнення ризикових ситуацій, які можуть призвести до збоїв у його роботі або до ще більш серйозної дестабілізації.

Стійкість реального сектора економіки неминуче означає його орієнтацію на розширене відтворення, тобто на виконання двох необхідних умов збалансованого функціонування і розвитку:

– умови стійкого простого відтворення виробничих фондів у масштабах національного технологічного контуру;

– умови збалансованого зростання основних фондів, зберігаючи умови простого відтворення, що забезпечує зростання виробництва продукції реального сектора.

Ці умови, на жаль, сьогодні порушені. Відсутність економічного зростання, значна нерівномірність прибутків як по галузевій вертикалі, так і по територіальній і демографічній горизонталям є непрямими індикаторами порушення умов збалансованого функціонування економіки. Характерно, що порушення кожного з вищезазначених умов зумовлене дією позитивних зворотних зв'язків, що створюють у системі економічних взаємодій систему так званих хибних кіл, які роблять виконання цих умов недосяжними. Таким чином, закріплюється несприятлива ситуація в економіці.

До числа причин, що зумовлюють нестійкий стан сучасних підприємств і утруднюють процес управління ними, потрібно віднести такі [6]:

1. Нерегульоване ціноутворення в умовах неефективності конкурентних шляхів задоволення життєво важливих суспільних потреб призводить до збільшення темпів інфляції. Істотним елементом механізму ціноутворення при цьому є поза межна рентабельність окремих ланок технологічного контуру.

2. Високотехнологічна й інша імпортна продукція машинобудівного профілю, домінуючи на внутрішньому ринку, порушує збут і виробництво вітчизняних аналогів, що мають у своїй вартості

порівняно велику частку невиробничих витрат (посередницькі витрати, чистий прибуток і т. д.).

3. Прагнення банків залучити у фінансовий сектор вільні кошти встановлює банківський відсоток, вищий за темп інфляції. Цей процент в умовах великої інфляції виявляється стійко вищим за прибутковість інвестицій у реальний сектор, що блокує ці інвестиції за рахунок кредитів. Підтримка протягом тривалого часу високого банківського відсотка (вище за 25%) призводить до непродуктивних витрат обігових коштів підприємств.

4. Взаємодія державного і приватного секторів носить принципово несиметричний характер, оскільки обидва функціонують за різними правилами.

5. Впровадження ринкових відносин у сферу державних механізмів супроводжується перетіканням коштів, які не контролюються, у приватні руки, падінням ефективності державних витрат.

Об'єктивними джерелами загроз утрати стійкості підприємства є його навколишнє середовище і структура внутрішніх чинників виробництва. Загрози втрати стійкості можуть бути представлені такою класифікацією:

за джерелами виникнення:

– зовнішні загрози, що створюються зовнішнім, навколишнім середовищем (мікросередовищем) підприємства;

– внутрішні загрози, що створюються внутрішнім середовищем підприємства;

за інституціональними джерелами виникнення:

– глобальні загрози, що створюються глобальним навколишнім середовищем (глобальними параметрами або тенденціями розвитку світу);

– національні загрози, зумовлені національним навколишнім середовищем;

– регіональні загрози, що створюються регіональними параметрами і тенденціями розвитку;

– місцеві загрози, зумовлені місцевими умовами;

– локальні загрози, що створюються макросередовищем суб'єктів національної економіки;

за причинно-наслідковими зв'язками:

– первинні загрози, зумовлені першоджерелом загрози;

– вторинні загрози, що створюються взаємодією декількох первинних загроз;

за ставленням до інтересів людей:

– об'єктивні загрози, що формуються незалежно від цілеспрямованої діяльності людей;

– суб'єктивні загрози, що створюються свідомо окремими групами людей виходячи з їх інтересів;

за видами загроз:

– політичні загрози, що створюються політичними процесами і рішеннями політичних органів і партій;

– соціальні загрози, зумовлені соціальними процесами або діями окремих соціальних груп (конфліктами, протистояннями і т. п.);

– релігійні загрози, що створюються діями релігійних організацій, канони яких не співпадають з інтересами інших релігій;

– економічні загрози, що викликаються економічними процесами;

– правові загрози, зумовлені законодавчими процесами або відповідними актами законодавчих органів;

– екологічні загрози, що створюються екологічними процесами або екологічними інтересами людей;

– технологічні або техногенні загрози, зумовлені відмовами систем техногенного характеру;

– інформаційні загрози, що створюються відсутністю достовірної інформації або її спотворенням за об'єктивних або суб'єктивних причин;

за характером впливу:

– прямі загрози, що надають безпосередній вплив на параметри об'єкта або на його чинники виробництва;

– непрямі загрози, характер впливу яких виявляється непрямим шляхом, тобто через їх вплив на прямі загрози;

за масштабом впливу:

– загальнопланетарні загрози, вплив яких носить глобальний характер, наприклад загрози екологічного характеру, зумовлені зміною клімату на планеті;

– національні загрози, вплив яких виявляється у масштабі всієї країни;

– регіональні загрози, характер впливу яких має масштаб регіону;

– інституціональні загрози, вплив яких виявляється у масштабі інституціональних утворень країни;

– приватні загрози, вплив яких виявляється лише в масштабі окремих суб'єктів національної економіки;

за ймовірністю вияву:

– реальні загрози, вияв яких має достовірний характер;

– вірогідні загрози, вияв яких носить вірогідний характер, що оцінюється високою мірою ймовірності.

З представленої списку видно, що в основі класифікації загроз утрати стійкості підприємства лежать дві основні ознаки, а саме: причини їх виникнення і вплив загроз на його параметри, що дуже важливо для їх аналізу, оцінки наслідків за вияву загроз і управління ними або попередження загроз для забезпечення безпеки підприємства.

Як було сказано раніше, одним з основних чинників, пов'язаних із необхідністю розроблення комплексу заходів, спрямованих на забезпечення стійкого функціонування і розвитку підприємства, є невизначеність середовища функціонування підприємства, а також пов'язаний із цим вплив на діяльність підприємства чинника економічного

ризиків. Уникнути економічного ризику неможливо, тому необхідно в процесі планування і організації діяльності підприємства визначити найбільш значущі чинники, що впливають на процес прийняття рішень, джерела і величину виникнення ризику та збитку від появи ризикових ситуацій, і далі вже на цій основі розробити комплекс заходів щодо захисту від ризику і забезпечення діяльності підприємства.

Всі можливі чинники ризику можна поділити на дві групи. До першої групи належать ті, що передбачуються, тобто відомі з економічної теорії або господарської практики. Разом із тим можуть з'явитися чинники, виявити які на апріорній стадії аналізу чинників ризику підприємства нереально. Ці чинники належать до другої групи. Одне із завдань полягає у тому, щоб, створивши регулярну процедуру виявлення чинників ризику, звзвити коло чинників другої групи і тим самим послабити вплив так званої неповноти генерації чинників ризику.

Найбільший інтерес у контексті проблем, що розглядаються у роботі, представляє класифікація економічного ризику залежно від місця виникнення: зовнішні по відношенню до підприємства ризику і внутрішні ризику (рис. 1).

До зовнішніх чинників ризику належать чинники, зумовлені причинами, не пов'язаними безпосередньо з діяльністю даного підприємства, що залежать від економічного і політичного стану країни. Це ймовірність жорстких урядових заходів, які можуть викликати зміни фінансово-економічної діяльності підприємства, податкової політики, розвитку інфляційних процесів, що не контролюються. Дані слабкі сигнали на момент формування бюджету можуть бути ще приховані, але підприємство все одно зобов'язано оцінити їх вплив за допомогою експертних оцінок або методів кількісного прогнозування і моделювання.

Зміни у зовнішньому середовищі – відправна точка в аналізі зовнішніх чинників. Вивченню, аналізу й оцінці даного середовища приділяється велика увага, оскільки вона істотно впливає на результати діяльності підприємства загалом.

Основний етап аналізу зовнішніх чинників – їх виявлення. Існують різні джерела інформації про назріваючі сильні сигнали зовнішнього середовища, які являють собою зміни у зовнішньому середовищі. До їх числа належать:

1. Зменшення ролі уряду як замовника невиконання контрактів, припинення НДОКР і освоєння.
2. Зміна структури споживачів.
3. Падіння середніх прибутків населення або прибутків підприємства.
4. Зміна цін, інфляція.
5. Неплатоспроможність споживачів.
6. Зміна структури прибутків і витрат підприємства і населення.

Рис. 1. Класифікація чинників економічного ризику, що впливають на економічну стійкість підприємства

7. Скорочення життєвого циклу товарів.

Наступний етап аналізу зовнішніх випадкових чинників полягає в оцінці впливу потенційних змін зовнішнього середовища на майбутні результати діяльності підприємства. Наслідки можуть бути позитивними, тобто досягаються цілі, які намічаються, і поліпшуються результати його діяльності, або негативними, тобто виникають утрати, погіршуються результати або те й інше.

Далі за кожним можливим варіантом розвитку подій, пов'язаним із виявом дії того або іншого зовнішнього чинника, потрібно дати оцінку швидкості прийняття рішень і часу отримання результату.

Швидкість прийняття рішень (швидкість реагування) може бути класифікована так:

- висока, якщо керівництво підприємством може негайно реагувати на події;
- середня, якщо реакцію у відповідь можна відкласти до наступного планового періоду;
- низька, якщо за оцінками, які є, реакцію у відповідь можна відкласти на невизначено довгий термін або доти, поки не буде отримана більш точна оцінка вірогідних наслідків.

У кожному конкретному випадку зовнішні чинники мають бути розділені на неістотні, які можна виключити з подальшого розгляду, та істотні з високою, середньою і низькою швидкістю реакції. Таким чином, сильні сигнали розподіляються за мірою важливості очікуваних наслідків. У результаті виходить перелік ключових зовнішніх сигналів, що коректується виключенням із нього сигналів, на які знаходяться відповіді, і внесенням замість них нових. Така методика виявлення ключових зовнішніх чинників допомагає скоротити їх перелік, а також визначити пріоритети в рамках ресурсів, що є в наявності.

В умовах зовнішнього і внутрішнього середовища, що змінюється, реагування на зовнішні чинники необхідно об'єднати зі стратегічним плануванням. Результатами такого планування можуть бути:

- комплекс оперативних програм і кошторисів поточної діяльності підприємства, спрямований на виконання найближчих завдань;

- низка стратегічних завдань, представлених у вигляді програм змін.

Внутрішніми чинниками ризику вважаються чинники, поява яких породжується діяльністю самого підприємства, тобто ризику, пов'язані безпосередньо з об'єктом: невиконання зобов'язань постачальниками, невчасна оплата продукції споживачами, оформлення кредитів дочірніми товариствами під поручительство підприємства та ін.

Як і раніше, під час дослідження чинників зовнішнього середовища підприємства увага має бути приділена аналізу цих чинників. До числа таких чинників, насамперед, потрібно віднести:

1. зміну структури виробництва;
2. дорожчання сировини та комплектуючих матеріалів;
3. збільшення собівартості продукції і ціни її реалізації;
4. повільне зростання середньої заробітної плати;
5. збитковість товарів;
6. відповідність активів і власних активів нормативним значенням.

Під час аналізу внутрішніх чинників необхідно враховувати, що наслідки можуть бути як позитивними, так і негативними.

Наступний етап аналізу зовнішніх чинників – вибір способу реагування на них.

Є істотна відмінність між проблемами, пов'язаними із зовнішніми чинниками, і проблемами, пов'язаними з внутрішніми. Перші вимагають розроблення програми черговості дій, тоді як другі повинні вирішуватися на основі використання економічних і технічних засобів підприємства, резервів і фондів, які є в його розпорядженні. Замість того щоб чекати повної інформації, керівництву підприємства потрібно визначити, які послідовні кроки в плануванні можуть бути зроблені

за різного розвитку подій. У міру надходження конкретної інформації будуть конкретизуватися й заходи у відповідь, кінцевою метою яких має стати або усунення небезпеки, або використання можливостей, що з'явилися. Як і у випадку із зовнішніми чинниками, наслідки дії внутрішніх чинників на результати діяльності підприємства можуть бути або позитивними, або негативними.

Виявлення, аналіз та оцінка чинників ризику є досить важливим етапом у процесі реагування керівництва підприємства на зміни зовнішніх і внутрішніх умов його функціонування. Це лише перша фаза складного процесу управління ризиком, під яким потрібно розуміти процес підготовки і реалізації заходів для зниження небезпеки помилкового рішення і зменшення можливих негативних наслідків небажаного розвитку подій у ході реалізації прийнятих рішень. У реальних господарських ситуаціях можуть використовуватися різні способи зниження рівня ризику; що впливає на ті або інші боки діяльності підприємства. Все різноманіття методів управління ризиком, що застосовуються у господарській практиці підприємств, стосовно проблеми, що вирішується в роботі, можна розділити на три типи (рис. 2).

Оскільки ризик – категорія ймовірнісна, то для його оцінки використовуються статистичні, експертні методи оцінки і побудова моделей випадкових процесів.

Підприємства найчастіше використовують статистичний та експертний методи. Під час вибору методу оцінки ризиків ураховуються переваги і недоліки кожного методу. Так, перший метод оцінки вимагає великого обсягу статистичної інформації за тривалий період часу. Точність останнього методу залежить від прийнятих у моделі допущень і від числа чинників, які враховуються моделлю.

Для оцінки міри ризику, що впливає на підприємства, під яким також можна розуміти рівень нестабільності підприємства, можуть бути використані різні методи. Статистичний метод вимагає наявності значного обсягу даних, які далеко не завжди є в розпорядженні керівництва підприємства. За відсутності інформації вдаються до інших методів, наприклад до експертних.

Алгоритм вибору методів управління економічною стійкістю на основі результатів аналізу чинників зовнішнього середовища і його фінансово-економічного стану підприємства, що пропонується у роботі, представлений на рис. 3.

Алгоритм включає такі етапи [6]:

Перший етап. Усунення зовнішніх чинників, що впливають на економічну стійкість підприємства.

Мета застосування методів першого етапу – доведення коефіцієнта поточної ліквідності й забезпеченості власними оборотними коштами до нормативного рівня. Оперативні методи відновлення платоспроможності:

- вдосконалення платіжного календаря;
- регулювання рівня незавершеного виробництва;
- переклад низькообігових активів у високообігові;
- переоформлення короткострокової заборгованості в довгострокову;
- проведення інших оперативних заходів.

Другий етап. Проведення локальних заходів щодо поліпшення фінансового становища.

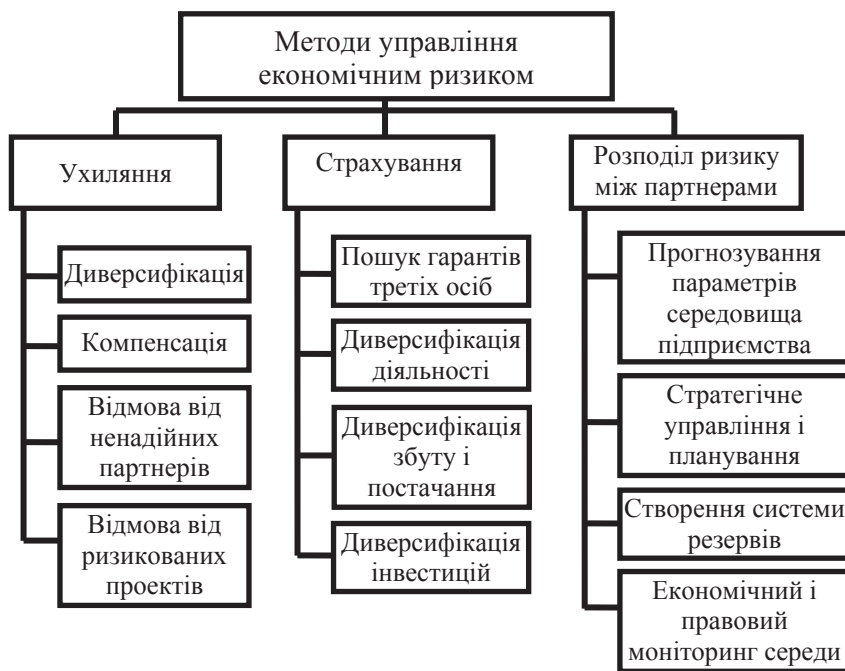

Рис. 2. Класифікація методів управління ризиком

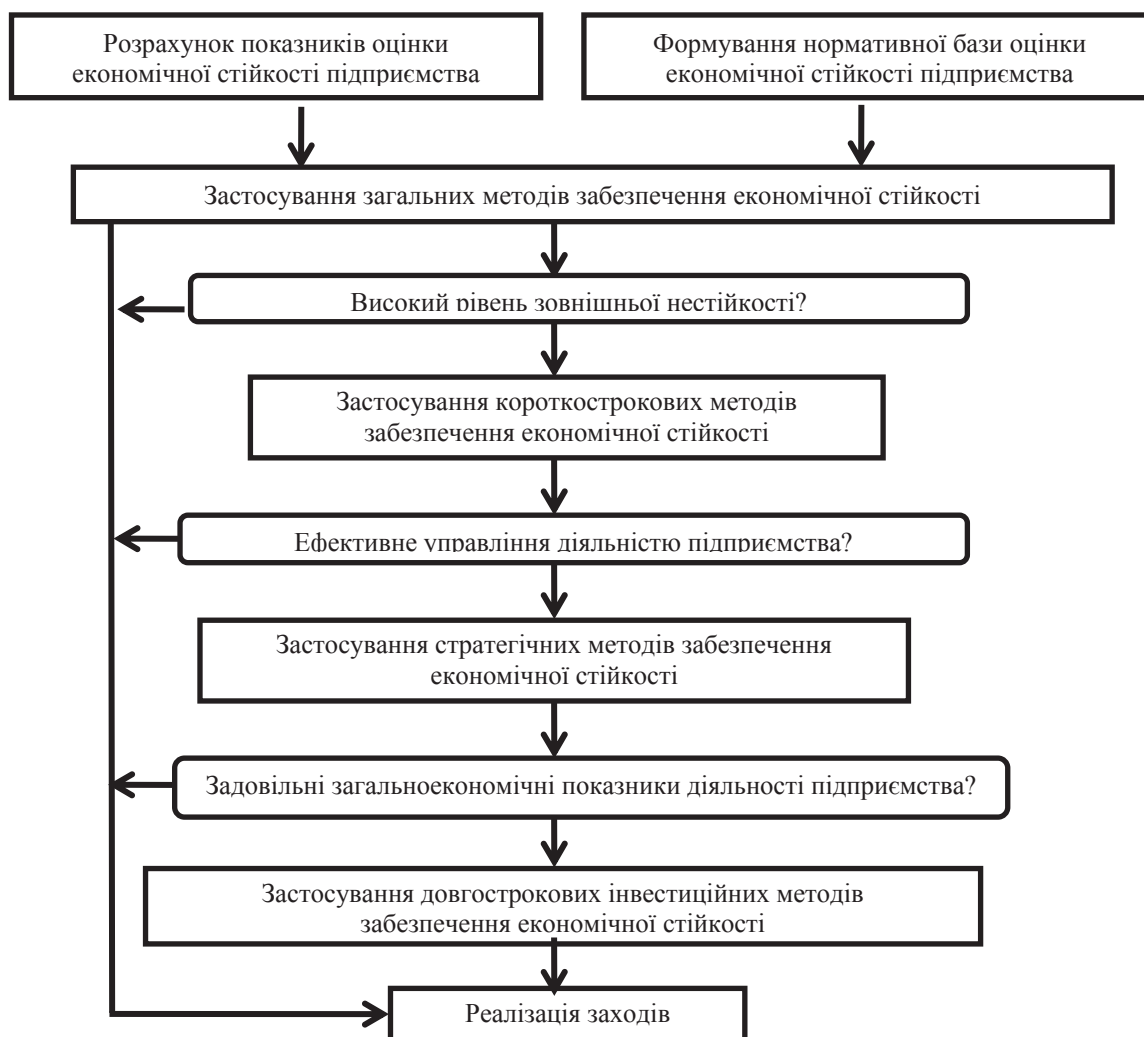

Рис. 3. Алгоритм вибору методів забезпечення економічної стійкості

На другому етапі застосовуються такі методи:

- встановлення шляхів припинення штрафних санкцій на прострочену кредиторську заборгованість;

- забезпечення достатнім обсягом фінансових ресурсів для покриття знову виникаючих поточних зобов'язань;

- поступове погашення старих боргів.

Під час реалізації методів другого етапу оцінюється можливість залучення додаткових внутрішніх джерел фінансування. До таких джерел належать: реалізація непотрібних і невживаних високообігових активів, скорочення витрат до мінімально допустимого рівня, проведення енерго- і ресурсозберігаючих заходів.

Третій етап. Створення стабільної фінансової бази.

Застосування методів забезпечення економічної стійкості третього етапу вимагає залучення додаткових інвестицій.

Висновки з проведеного дослідження. Результатами застосування довгострокових мето-

дів фінансового оздоровлення є забезпечення стійкого фінансового положення підприємства в довгостроковій перспективі: створення оптимальної структури балансу і фінансових результатів, стійкості фінансової системи підприємства до несприятливих зовнішніх впливів.

Встановлення значущості впливу зовнішніх чинників на показники діяльності підприємства, які характеризують рівень його економічної стійкості на базі відповідної системи показників, може бути визначене експертним шляхом – оцінкою міри значущості кожного чинника у відповідній групі показників.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Экономический риск и управление инновационной деятельностью предприятия / И.Р. Бузько, И.М. Трунина, Д.М. Загирняк. Киев: ИСМО, 1996. 184 с.
2. Вітлінський В.В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику. К.: Деміур, 1996. 212 с.
3. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія / Г.В. Коза-

ченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко. К.: Лібра, 2003. 280 с.

4. Корпоративне управління в системі економічної безпеки акціонерних товариств України: монографія / І.П. Мігус та ін; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси: Маклаут, 2012. 272 с.

5. Франчук В.І. Теоретико-методологічні засади організації системи економічної безпеки акціонерних товариств: автореф. дис. ... д.е.н.: 21.04.02. Київ, 2012.

6. Економічна безпека підприємства в умовах рейдерських загроз: колективна монографія / О.А. Бурбело, С.К. Рамазанова, О.М. Заєць та ін.; за наук. ред. О.А. Бурбело, С.К. Рамазанова. Сєверодонецьк: СТУ ім. В. Даля, 2015. 285 с.

REFERENCES:

1. Buz'ko I. R. Ekonomicheskyy risk i upravlenie innovatsionnoy deyatelnost'yu predpriyatiya / Buz'ko I. R., Trunina I. M., Zagirnyak D. M. – Kiev: ISMO, 1996. – 184 s.

2. Vitlinskyi V. V. Analiz, otsinka i modeliuvannya ekonomichnoho ryzyku / V. V. Vitlinskyi. – K.: Demiur, 1996. – 212 s.

3. Kozachenko G. V. Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: sutnist ta mekhanizm zabezpechenya : [monografiya] / G. V. Kozachenko, V. P. Ponomarev, O. M. Lyashenko. – K. : Libra, 2003. – 280 s.

4. Korporatyvne upravlinnia v systemi ekonomichnoi bezpeky aktsionerlykh tovarystv Ukrainy [Tekst] : monohrafiia / I. P. Mihus [ta insh.]; Cherkas.nats.un-t im.B. Khmelnytskoho. – Cherkasy: Maklout, 2012. – 272 s.

5. Teoretyko-metodolohichni zasady orhanizatsii systemy ekonomichnoi bezpeky aktsionerlykh tovarystv: avtoreferat dysertatsii...doktora ekonomichnykh nauk: 21.04.02 / Franchuk Vasyl Ivanovych. – Kyiv, 2012.

6. Ekonomichna bezpeka pidpriemstva v umovakh reiderskykh zahroz: kolektyvna monohrafiia [Tekst] / [O. A. Burbelo, S. K. Ramazanova, O. M. Zaiets, T. S. Hudima, O. M. Kuzmenko / za nauk. red. O. A. Burbelo, S. K. Ramazanova]. – Sievierodonetsk: Vyd-vo SNU im. V. Dalia, 2015. – 285 s.

Burbelo O.A.

Doctor of Economic Sciences,

Professor at Department of Economics and Applied Statistics
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Rubizhne

Budryk O.I.

Assistant Lecturer at Department of Economics and Applied Statistics
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Rubizhne

RISK FACTORS IN THE ENTERPRISE ACTIVITY

The quality of solutions to ensure the sustainability and the ability of the enterprises to survive in conditions of volatility and unpredictability of the surrounding economic space is largely determined by the awareness of the management of the existing and coming threats from inside and outside of the enterprise.

The risk factor, as a consequence of complexity, and the unpredictability of the nature of the environment of the enterprise operation play a very important role in the market economy. The objective sources of threats of loss of the enterprise sustainability are its environment and the structure of internal factors of the production.

It is impossible to avoid economic risk, therefore, it is necessary to determine the most significant factors affecting the decision-making process, the source and magnitude of the risk and damage from the emergence of risk situations in the process of planning and organization of the enterprise activity, and further on this basis, to develop a set of measures for the protection against risk and ensuring the enterprise activities.

All risk factors can be divided into two groups: external, those are caused by reasons that are not directly related to the activity of the given enterprise and which depend on the economic and political conditions of the country; internal, the emergence of which is generated by the enterprise activities.

Identification, analysis, and evaluation of risk factors are a very important stage in the process of reacting of the enterprise management to the changes in external and internal conditions of its functioning. In real economic situations, different ways can be used to reduce the risk level.

To choose the methods for managing the economic stability based on the results of analysis of factors of the environment and financial and economic state of the enterprise, it is proposed to use the algorithm with three stages: the elimination of external factors influencing the enterprise economic stability; the carrying out of local measures to improve the financial situation; the creation of the stable financial base.

The results of the application of the long-term methods of financial recovery are insurance of the stable financial position of the enterprise in the long-term – creation of the optimal balance structure and financial results, and sustainability of the enterprise financial system to unfavourable external influences.